

Täysistunto

Torstai 19.1.2023 klo 16.00—18.55

4. Lakialoite laiksi rikoslain 21 luvun 6 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 59/2022 vp Riikka Purra ps ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. — Keskustelu, edustaja Purra.

Keskustelu

16.59 Riikka Purra ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä perussuomalaisen lakialoitteessa vaaditaan, että väkivallan uhrin erityinen nöyryyttäminen sekä teon kuvaaminen ja videon levittäminen sosiaalisessa mediassa lisätään törkeän pahoinpitelyn perusteeksi. Aloite koskee siis rikoslain ja rikoksista saatavien rangaistusten kiristämistä.

Vakavat väkivallanteot, joihin sisältyy uhria nöyryyttäviä elementtejä, ovat kasvussa. Katujen nuorisorikollisuus on kasvussa. Sanan ”nuoriso” ei saa antaa hämätä. Kyse on usein hirveästä, henkeen ja terveyteen käyvästä väkivaltarikollisuudesta. Halusivatpa sitä kaikki kuulla tai eivät, tietyistä maista saapuvat maahanmuuttajat ja maahanmuuttajataustaiset ovat tässä rikostyypissä — tässäkin rikostyypissä — voimakkaasti ylliedustettuna. Näin on kaikissa muissakin massasiirtolaisuuden maissa, etenkin Ruotsissa, jonka karmaiseviin uutisiin moni on valitettavasti jo turtunut.

Nöyryytystapauksissa uhrin päälle saatetaan virtsata tai häntä vaaditaan tekemään nöyryyttäviä tekoja, kuten nuolemaan kengänpohjia. Teot voivat olla etnisesti suuntautuneita, jolloin niitä tehdään erityisesti kantaväestöä kohtaan. Motiivina on rahan ja arvotavaroitten saamisen lisäksi jonkintyyppisen rikollisen statuksen eli valta-aseman hankkiminen. Repertuaariin saattaa kuulua myös alueiden ja katujen eräänlainen haltuunotto, kulkemisen estäminen ja muu katujen vallankäyttö.

Naapurimaiden kokemuksella voidaan otaksua tekojen entisestään lisääntyvän. Maahanmuuttopolitiikan voimakas kiristäminen on parasta ennaltaehkäisyä ja ongelmaan puuttumista.

Arvoisa puhemies! Uhrin kuvaaminen väkivaltarikoksen yhteydessä ja kuvamateriaalin levittäminen sosiaalisessa mediassa on poliisin mukaan yleistynyt. Somessa julkaistaan säännöllisesti videoita, jotka on tallennettu aidossa väkivaltatilanteessa. Ne saavat nopeasti paljon klikkauksia ja katselukertoja, aiheuttavat katsojilleen pahaa oloa ja tietenkin erityisesti nöyryyttävät uhria ja lisäävät tämän kärsimystä ja traumatisoitumista. Väkivallanteon kuvaaminen ja materiaalin jakaminen eteenpäin aiheuttaa uhrille usein itse väkival-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

taan rinnastettavaa kärsimystä tai jopa pahempaa, pidempiaikaista vahinkoa henkisen nöyryyksen vuoksi. Materiaalia harvoin saa verkosta kokonaan ja lopullisesti pois, joten teolla voi olla kauaskantoiset seuraukset. Väkivallanteon kuvaaminen tai muu uhrin tahallinen nöyryyttäminen osoittaa, että teko on vakaasti harkittu ja tarkoituksena on fyysisen pahoinpitelyn lisäksi erityisesti henkisesti alistaa ja nöyryyttää uhria.

Arvoisa puhemies! Näistä rikoksista saatavat rangaistukset eivät vastaa yleistä oikeustajua. Vaikka uhrin erityinen nöyryyttäminen ja väkivallanteon kuvaaminen ja jakaminen somessa ovat seikkoja, jotka jo tällä hetkellä voivat johtaa tavanomaista kovempaan rangaistukseen, olisi seikat mielestämme kirjattava lakiin. Esitämme tässä lakialoitteessa siis, että tällaisesta kuvaamastani toiminnasta on tuomittava aina törkeä pahoinpitely.

Vaadimme uudessa perussuomalaisen kriminaalipoliittisessa ohjelmassa kiristykseen myös moniin muihin rikoksiin, erityisesti väkivalta- ja seksuaalirikoksiin. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koponen, Ari.

17.04 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Maailma on muuttunut, ja lainsäädännön on muututtava sen mukana. Suomalainen kriminaalipolitiikka vaatii tarkastelua. Kun rangaistusjärjestelmäämme verrataan naapurimaiden vastaaviin järjestelmiin, on selvää, että rikoksentekijät pääsevät maassamme usein poikkeuksellisen vähällä. Henki-, väkivalta- ja seksuaalirikoksista tuomittavia rangaistuksia on kiristettävä. Tämä edustaja Purran aloite on loistava esimerkkiehdotus siitä, kiitos hyvästä ja tarpeellisesta aloitteesta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

17.04 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Lasten ja nuorten maailma voi olla yllättävänkin julmaa, sen me jokainen tiedämme. Erilaista nöyryytysväkivaltaa on lasten ja nuorten keskuudessa ollut aina, mutta sosiaalinen media ja toisaalta katujengi-ilmiö sekä kulttuurilliset eroavaisuudet ovat tuoneet aivan uudet ulottuvuudet tähän ongelmaan. Kuten edustaja Purran lakialoitteessa kerrotaan, nöyryyttävien kuvamateriaalien tai videoiden levittäminen sosiaalisessa mediassa on poliisin mukaan yleistynyt. Sosiaalisessa mediassa erilaiset videot ja kuvat leviävät kulovalkean tavoin ja ovat omiaan lisäämään uhrin kärsimystä entisestään. Yleensä asetelma on se, että porukassa on yksi kuvaaja, jonka roolina on tallentaa uhriin kohdistuva väkivalta ja nöyryytys, kun muut sitä tekevät. Voidaan siis sanoa, että toiminta on täysin suunniteltua, harkittua, ja siksi sen pitäisi ehdottomasti olla rangaistavaa. Yhteiskunnan on lähetettävä selkeä viesti siitä, ettei tällaista toimintaa voida millään tavoin hyväksyä tai sivuuttaa ja että siitä seuraa kovempi tuomio.

Huolestuttavinta väkivallan lisääntymisessä on se, että erityisesti 15-vuotiaiden pahoinpitelyepäilyt ovat kasvaneet huomattavasti. Yleensä väkivallanteot kohdistuvat samanikäisiin tai sitä nuorempiin mutta myös auktoriteetteihin, kuten poliisiin tai opettajiin. Väkivallanteot ja niiden kuvaaminen sosiaaliseen mediaan on lähinnä sisällöntuottoa otolliselle yleisölle, ja vaikuttaa siltä, että moraaliset ja inhimilliset näkökulmat puuttuvat täysin. Halutaan jakoja, tykkäyksiä ja kommentteja, mutta sitä myötä teot vain raaistuvat ja uhrien asema huononee entisestään. Jengeissä puolestaan halutaan mainetta ja kunniaa ja toisaalta alistaa jengeihin kuulumattomia, jopa täysin sivullisiakin uhreja.

Arvoisa puhemies! Lainsäätäjinä meidän on reagoitava silloin, kun yhteiskunnassa syntyy uudenlaisia ongelmia, jotka vaativat ratkaisuja. Mielellään sitä tietenkin pitäisi tehdä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

ennakoivasti, mutta nyt on tilanne, joka kaipaakin korjausta mahdollisimman pian käsillä olevan ongelman suitsimiseksi. Väkivallan lisääntymisen kierre on katkaistava, ja rangaistusten koventaminen on siihen yksi selkeä keino.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen, Jari.

17.07 Jari Kinnunen kok: Arvoisa puhemies! Käsitlemme nyt rikoslain 21 luvussa, sen 6 §:ssä, säädettyä törkeän pahoinpitelyn tunnusmerkistöä, ja kyseisen rikoksen tunnusmerkistöön on ehdotettu uutta tekemuotoa. Asia voi vaikuttaa vähäiseltä, mutta sitä se ei ole, päinvastoin. Nyt lisättäväksi ehdotettu muotoilu tulee tarpeeseen, on oikea-aikainen ja selkeä. Uhrin pahoinpitelyn kuvaaminen, hänen nöyryyttämisensä ja henkinen alistamisensa ovat lisääntyneet. Videoita jaetaan sosiaaliseen mediaan pahoinpitelijän tai pahoinpitelijöiden oman, täysin aiheettoman, ikään kuin ylivertaisuuden korostamiseksi ja uhrin täydellisen häpäisyn tarkoituksessa. Sosiaalisesta mediasta on erittäin hankala saada pois sinne kerran ladattua materiaalia, ja uhri saattaa joutua elämään tuon kuvamateriaalin kanssa vuosia, jopa loppuikänsä.

Ei ole salaisuus, että erityisesti maahanmuuttajataustaisten katujengien toimintatapaan kuuluu oman ryhmän voiman korostaminen ja uhrin häpäisy ja pahoinpitelyistä kuvattua videon levittäminen. Haluan kuitenkin huomauttaa, että pahoinpitelyiden kuvamateriaalia on levitetty jo vuosia ja ihan meidän niin sanottujen kantasuomalaislastemme ja -nuortemme toimesta. Pahoinpitelyjä ovat kuvanneet useat paikalle kerääntyneet lapset ja nuoret, ja sen jälkeen videota on levitetty laajalle. Alistamiseen ja nöyryyttämiseen sekä sen kuvaamiseen ovat syyllistyneet ainakin minun hieman yli 40-vuotisen kokemukseni perusteella myös täysi-ikäiset rikolliset — ihan tavalliset suomalaiset perusjantterit.

Pidän tehtyä aloitetta hyvänä. Ehdotettu lisäys osoittaa lainsäätäjän voimakkaan paheksunnan kyseistä toimintaa kohtaan. Toivon, että esitys saa asianmukaisen ja ripeän valiokuntakäsittelyn, ja valitan, että en ole allekirjoittajien joukossa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

17.09 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Rikoslain 21 luvun 6 §:n muuttamisesta perussuomalaisten puheenjohtaja Riikka Purran johdolla tehty lakialoite on minunkin mielestäni hyvä ja kannatettava. Oikeastaan olin tyytyväinen, että sain tämän oman puheenvuoroni edustaja Kinnusen puheenvuoron jälkeen — hän on aiemmalta ammatiltaan, siviiliammattiltaan, poliisi ja tuntee tämän sektorin poikkeuksellisen hyvin.

Törkeän pahoinpitelyn tunnusmerkistöön perussuomalaisten Purran johdolla esitetään siis muutoksia, joissa pahoinpitelyn videointi ja kuvaaminen tuotaisiin mukaan tähän kokonaisuuteen. Pidän tätä esitystä enemmän kuin tarpeellisenä. Meillä sosiaalisen median kanavat ovat yleistyneet ja erilaisia alustoja on olemassa paljon, toki osa sellaisia, missä ei levittäjää välttämättä tietoon saada, mutta näitä levitetään myös sellaisissa kanavissa, joissa levittäjä tiedetään.

Niin kuin tässä edellä edustaja Kinnunen toi esille, videon kuvaamisella saatetaan hakea hyväksyntää, vahvistusta omalle asemalle tai jotain muuta, ja toisaalta sen tavoitteena usein on myös uhrin täydellinen nöyryyttäminen tai entistä pahempi nöyryyttäminen. Tätä muuten tapahtuu muidenkin kuin kaikista vakavimpien tapausten kanssa, ja toivon, että tätä sosiaalisen median käyttämistä myös muussakin kuin törkeiden pahoinpitelyiden ku-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

vaamisessa pohdittaisiin Suomessa entistä vakavammin. Tätä tapahtuu koulukiusaamisten yhteydessä ja erilaisissa muissa tilanteissa, missä halutaan saattaa toinen ikävään valoon, mitkä ovat ehkä törkeän pahoipitelyn näkökulmasta pienempiä mutta voivat olla yksittäisen henkilön näkökulmasta erittäin kohtalokkaitakin.

Niin kuin tässä edustaja Kinnunen toi esille, se video tai kuva, joka kerran nettiin jaetaan, todennäköisesti jää sinne hyvin pysyvästi. Vaikka kyseinen henkilö sen sieltä poistaisi tai sitä yritettäisiin yhdessä poistaa, niin tavalla ja toisella ne siellä jäävät pyörimään ja niitä tietyt tahot sinne yhä uudelleen jakavat, on sitten kyse näistä pahoipitelyihin liittyvistä videoinneista, jengirikollisuuteen liittyvistä videoinneista tai sitten myös kiusaamiseen liittyvistä videoista. Ja usein muuten, jos katsotte tälläkin hetkellä vaikkapa TikTokin videoita, mitä siellä nuorille näytetään ja pyöritetään, niissä on äärimmäisen paljon sellaisia, missä ihan tavallinen video muuttuukin kiusaamiseksi ja saa aivan uudenlaisia piirteitä. Toivon, että tämä puoli otetaan erittäin vakavasti. Kiitos perussuomalaisille hyvästä aloitteesta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

17.12 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelemme tätä rikoslain muuttamista: edustaja Purra ja monet muut allekirjoittaneet ovat tehneet hyvän aloitteen juuri tästä, että tällaisia väkivallan tekoja ja muita ei kuvattaisi ja näitä ei laitettaisi nettiin. On todella hyvä, että tähän on puututtu. Onhan se todella törkeää, että sellaisia videoita tosiaan tehdään ja joskus jopa nuorison keskuudessa on ihannoitukin tällamoista, ja se on tosi raakaa peliä. Maailma on tosi raaka, ja varsinkin niitä kohtaan, joita tämä koskee, se voi aika ikäviä seurauksia tehdä.

Suomi ei tosiaan enää ole mikään lintukoto, ja ilman muuta tähän asiaan on puututtava ankarasti ja muutettava tuota lakia niin, että myös rangaistukset ovat sen mukaisia. Toivon, että tämä lakialoite etenee nopeaan tahtiin eduskunnassa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Juvonen.

17.13 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on perussuomalaisten Riikka Purran lakialoite liittyen rikoslain 21 luvun 6 §:n muuttamiseen, jossa uhrin erityinen nöyryyttäminen sekä väkivallanteon kuvaaminen ja kuvausmateriaalin levittäminen eteenpäin lisätään törkeän pahoipitelyn kvalifiointiperusteeksi.

Arvoisa puhemies! Nuorten maailma voi olla äärettömän julma, ja nöyryyttäminen siten, että kuvataan ja levitetään videoita nettiin, on pahinta, mitä voi tapahtua. Sen tulee olla myös tuomittavaa. Kun lukee uutisia, silloin tällöin nousee otsikoihin tilanteita, joissa näin on toimittu. Muun muassa vuonna 2020 kerrottiin, että mies kuvasi alaikäistä salaa, levitti kuvausmateriaalia, käytti törkeästi hyväkseen ja raiskasi. Kun tällaisia tapauksia tulee, näistä tulee tuomita oikeustajun mukaisesti: on väärin, että näin toimitaan.

Seuraukset siitä, mitä nuori, tai lapsi, kokee joutuessaan kiusatuksi ja siitä kuvatuksi, kuten, edustaja Heinonen, tässä nostitte esiin, ovat kauaskantoisia. Voi joutua käymään pidemmän polun terapiat ja avun saamisen pyytämisen — joskaan terapiaa ei välttämättä saa.

Arvoisa puhemies! Haluaisin nostaa tässä keskustelussa esiin myös sen, kuinka erilaisia onnettomuustilanteita kuvataan ja niistä levitetään erilaista materiaalia nettiin. Nämä ovat myös niitä tilanteita, että ihmisillä tulisi olla sellaista inhimillistä ajattelua, että kuvamateri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

riaalia tilanteesta, jossa esimerkiksi on vakavasti loukkaantuneita, jopa menehtyneitä uhreja, ei levitetä nettijakeluun. Ihmisten tulisi ajatella hieman pidemmälle.

Arvoisa puhemies! Jo muutama vuosi sitten sain kuulla äidin hätähuudon, kun hän kertoi tilanteesta, jossa juurikin hänen lapsensa oli joutunut tähän tilanteeseen, että oli pitänyt nuolla ryöstäjän kengänpohjia. Se on totisinta totta, ja näihin asioihin pitää puuttua, ja laila on maata rakennettava.

Toivon, että lakivaliokunta huomioi tämän perussuomalaisten Riikka Purran lakialoitteen huolellisesti lakivaliokunnassa. Toivon, että se menestyy. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Peltokangas.

17.16 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Purran lakialoite rikoslain 21 luvun 6 §:n muuttamiseksi on erinomainen, vastuullinen, loistava esimerkki sellaisesta lakialoitteesta, jota tämä hetki tarvitsee. Lakialoitteen tavoitteena on muuttaa lakia siten, että uhrin erityinen nöyryyttäminen sekä väkivallanteon kuvaaminen ja kuvausmateriaalin levittäminen eteenpäin lisätään törkeän pahoinpitelyn kvalifiointiperusteeksi.

Tämän päivän ilmiöihin lukeutuvat nuorisoväkivallan lisääntyminen ja sosiaalisen median käyttäminen. Kun nämä kaksi ilmiötä yhdistyvät, syntyy uudenlainen henkisen ja fyysisen väkivallan muoto, jossa väkivallanteko kuvataan videolle ja ladataan sosiaaliseen mediaan, joskus jopa täysin reaaliajassa, mutta kuitenkin käytännössä olemattomalla viiveellä. Jo internetin alkuaajoista lähtien on varoiteltu siitä, että internetiin julkaistua materiaalia ei välttämättä saa sieltä ikinä pois. Aina on mahdollisuus, että joku on tallentanut materiaalin jossain muodossa ja se lähtee sitten leviämään uudelleen, vaikka alkuperäinen julkaisija materiaalin itse olisi poistanutkin. Nykyään internet on jokaisen taskussa ja yhteydet nopeita, mikä madaltaa kynnystä entisestään ja helpottaa raa'an materiaalin jakamista eteenpäin. Materiaalin yksittäinen jakaja ei välttämättä edes tajua tekevänsä asiaa mitään väärää, niin tavallista ja arkipäiväistä se nykyään on.

Arvoisa puhemies! Väkivaltaa käyttäville ei välttämättä enää riitä se, että he pahoinpitelevät ja nöyryyttävät uhrinsa pahanpäiväisesti, vaan henkinen väkivalta jatkuu sosiaalisessa mediassa, jossa videoitu väkivalta jatkuu maailman tappiin. Teko saattaa hypätä lähes kenen tahansa somen käyttäjän ruudulle, me näemme sitä joka päivä itse. Tällaisella saattaa olla uhrille omanlaisiansa, erittäin ikäviä seuraamuksia, kun nöyryytys jatkuu, jatkuu ja jatkuu. Tällainen ruokkii esimerkiksi vakavaa koulukiusaamista. Miettikääpä tilanne — kyllä, se vetää jokaisen aikuisen ja miksei nuoremmankin hiljaiseksi.

Tällaista toimintaa on todettu myös uudenlaisen katujengiväkivallan yhteydessä, joka on jo itsessään huolestuttava ilmiö. Toisinaan jengiläiset hakevat huomiota ja niin sanottua katu-uskottavuutta kuvaamalla raakoja tekojaan. Niin typerältä kuin sen todistusaineiston julkaiseminen omista rikoksistaan saattaa tavallisista sukankuluttajista kuulostaakin, niin näin se vaan on. Esimerkiksi katujengioikeudenkäynnistä tuttua Irakista lähtöisin olevaa olette varmaan seuranneet. Näitä on vaikka kuinka paljon, mutta olemme saaneet seurata katujengioikeudenkäyntejä, missä tällaisia videoita jaetaan julkisesti. Karneaa, mutta tällaista materiaalia löytyy internetistä joka päivä.

On siis mielestäni täysin perusteltua kirjata tällainen vakava väkivallan muoto lakiin, jotta se tunnistettaisiin entistäkin paremmin tulevaisuudessa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tavio.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

17.20 Ville Tavio ps: Herra puhemies! Kuten näissä edellä olevissa puheenvuoroissa on hyvin kuvattu, niin tällaisia tapauksia nykymaailmassa esiintyy enenevässä määrin. Syinä ovat varmasti juuri nuorisoväkivallan lisääntyminen maassamme ja sen julmentuminen mutta tietysti myös se, että älypuhelimet ovat kaikilla ihmisillä nykyään olemassa. Ja varsinkin nuoret elävät ehkä enemmän sosiaalisen median kautta elämäänsä, joten sitten teki jätkin tahtovat sitä kautta laittaa niitä kuvaamiaan videoita sinne näyttille. Siinä mielessä on selvää, että tämä uhrin nöyryyttäminen — varsinkin sen teon kuvaamalla tapahtuva nöyryyttäminen — selvästi itsessään nostaa teon moitittavuutta, ja tämä on nähdäkseni maamme oikeuskäytännössäkin huomioitu.

Siinä mielessä, että tämä on lainsäätäjän näkökulmasta törkeä menettely uhria kohtaan, mietin, että tämä teon kuvaaminen ja levittäminen voisi ehkä tulla harkittavaksi myös rikoslain 6 luvun yleisenä teon koventamisperusteena. Kuitenkin jos sitä katsotaan esitetyllä tavalla ja hyvin tässä perustellussa aloitteessa ajatellusti, että tämä olisi mukana törkeän pahoinpitelyn tunnusmerkistössä, niin täytyy ensin huomata, että jo nykyisinkin törkeän pahoinpitelyn tunnusmerkki usein täyttyy näissä teoissa, joissa uhria pahoinpidellään ja se kuvataan ja kuvatalennetta levitetään. Tuolloin sen kuvaamisen ja levittämisen usein katsotaan liittyvän sitten siihen teon kokonaistörkeyden arvosteluun. Siinä kuitenkin voisi tosiaan ajatella myös, että tarvittaisiin ehkä lainsäädännöllistä tarkennusta, jossa tämä laki-aloite nyt sitten astuukin hyvin kuvaan.

Eli on varmasti sellaisia rajatapauksia, joissa voi vielä olla turhaa rajanvetoa sen suhteen, onko tämä teko törkeä vaiko ei, ja näin ollen tuen tätä aloitetta. Täytyy kuitenkin toki pitää mielessä, että törkeän pahoinpitelyn tunnusmerkistön täyttymisen pitää edellyttää sitä, että myös se itse pahoinpitely on törkeä. Ja joskus kun mietitään vaikka tapausta, jossa on lievän pahoinpitelyn ja perusmuotoisen pahoinpitelyn raja häilyvä, niin ei ehkä voida ajatella, että se ihan perusmuotoinen pahoinpitely, sieltä moitittavuuden alkupäästä oleva teko, muuttuisi törkeäksi pelkällä kuvaamisella ja levittämisellä. Mutta ajattelen, että siinä pitää sen kokonaistörkeyden arvioinnin tulla kyseeseen, ja näinhän tässä pykälässä on esitettykin. Uskon, että meidän oikeuslaitos voisi tämän Riikka Purran muotoileman pykälän pohjalta antaa entistä oikeudenmukaisempia tuomioita näissä tapauksissa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso.

17.23 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Täytyy todellakin edustaja Purralle antaa kiitosta tästä lakialoitteesta. Tässä päivässä on tärkeää, että me reagoidaan näihin asioihin sillä tasolla, millä meidän pitääkin reagoida.

Takaan tietäväni, minkälaista tämä toiminta on ollut, ja oikein puistattaa, kun mietin niitä aikoja, niin että jos tänä päivänä vastaavaa on, että kuvataan ne kaikki vielä ja laitetaan vielä netin syövereihin, niin täytyy sanoa, että hieman kuulostaa kaamealta.

Tilanne on kuitenkin se, että nämä eivät tule loppumaan mihinkään. Näillä haetaan ihailua, tykkäyksiä, kaikkea muuta. Nämähän tekevät vain sen, että panoksen on koko ajan vain noustava, elikkä ne, jotka näitä videoita tekevät ja jotka näitä sitten katselevat, ottavat näistä videoista mallia ja toteuttavat niitä. Omasta vanhasta kokemuksestani tiedän, että kaikki, mitä suurin piirtein mieleen jollain tuli, kyllä sitten tehtiin. Tänä päivänä se on vain ikävä sanoa, että sitä materiaalia löytyy aivan liian paljon siihen, että ei tarvitse edes itse enää keksiä niitä, vaan voi apinoida suoraan sieltä netin syövereistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

Tähän on oikeasti pakko puuttua riittävän ajoissa. Tilanne on muuten se, että tämä rupeaa karkaamaan aivan liian paljon käsistä, koska tilanne on se, että näille ei tule riittämään mikään. Tilanne on se, että aina pitää vaan panosten parantua ja kasvaa siitä, mitä ollaan saatu edellisellä kerralla. Jos ekalla kerralla on nöyryytetty kaikennäköisellä saappaitten nuolemisilla tai vastaavilla tai on hakattu ynnä muuta, niin ei se tarkoita sitä, että seuraavalla kerralla pääsisi vähemmällä, vaan kyllä aina keksitään mukavia pikkujippoja vielä lisää siihen hommaan.

Toivon mukaan, olkoon nyt sitten muodossa missä tahansa, lakivaliokunta tätä asiaa käsittelee ja vie asiaa eteenpäin. Tämä on äärettömän tärkeää, tähän on joka tapauksessa puuttuttava isolla kädellä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Juuso.

17.26 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Tämänkaltaisen ongelma, mihin tässä lakialoitteessa halutaan puuttua, on itse asiassa aika uusi. Se on yleistynyt viimeisten vuosien aikana ja kännyköitten yleistyessä. Nykyään monet ihmiset kuvaavat kaiken. He kuvaavat liikenneonnettomuudessa — ennen auttamista he kuvaavat jopa liikenneonnettomuuden. Tämä on aivan käsittämätöntä. Nuoret kuvaavat toisiaan, kun he ovat juhlista ja vahvasti päihtyneinä, ja he pitävät sitä hauskana. Se laitetaan johonkin Snapchatiin hetkeksi, ja se poistuu sieltä, ja sitten ajatellaan, että, no, se oli siellä vain hetken, mutta ei ajatella sitä, että kyllä se video on joka tapauksessa sen kuvaajan puhelimesta ja se pysyy siellä. Jos kuvaaja ei sitä poista, niin sillä voidaan sitten myöhemmin kiristää tai nöyryyttää sitä kuvattua.

Se järkyttävän muoto, mitä tästä olemme nähneet, on nimenomaan tämä, että pakotetaan siis oikeasti kaveri nuolemaan toisen kengänpohjia, nöyryytetään kaikilla tavoilla ja sitten levitetään tätä videota. Tämä on ehdottomasti karmaiseva epäkohta, ja lainsäädännössä tähän on voitava puuttua. Tämä rikoslain koventaminen on yksi keino, mutta mielestäni tähän tarvittaisiin muitakin keinoja. Täytyisi ottaa mietintään ihan oikeasti, miten me saamme tälle lopun.

Tämä on isompi asia. Ajattelen myöskin semmoista, pitäisikö oikeasti laatia lainsäädäntö, jossa jokaiseen videokuvaamiseen tarvitaan lupa siltä kuvattavalta: Kuvattava voi aina kieltäytyä. Hänestä ei saa ottaa videokuvaa, ja mikäli joku ottaa hänestä videokuvaa ilman lupaa, niin se on aina rangaistavaa. Aivan sama, minkälaista kuvaa se on.

Tämä on uusia ongelmia, joihin meidän tulee lainsäädännössä pystyä puuttumaan. En usko, että ehditään tätä lakialoitetta enää tällä kaudella käsitellä, mutta tämä olisi hyvä muistaa ensi kaudella ottaa hallitusohjelmaan — rikoslain koventaminen myöskin muilta osin, mutta myöskin tämä asia on asia, mikä vaatii mielestäni vielä laajempaa käsittelyä ja laajempaa kuulemistakin, koska tämä kehitys täytyy pysäyttää. Meidän yhteiskunta ei voi inhimillisesti katsottuna jatkaa tätä toimintaa, missä ihmisiä videokuvataan ilman heidän lupansa ja jopa nöyryytetään ja levitetään näitä videoita sitten netissä.

Kiitos edustaja Purralle erittäin hyvästä aloitteesta.

Puhemies Matti Vanhanen: Puolen tunnin aikarajan puitteissa pystyn ottamaan vielä yhden puheenvuoron. — Edustaja Niemi.

17.29 Veijo Niemi ps: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Tämä edustaja Purran tekemä lakialoite rikoslain 21 luvun 6 §:ään on todella hyvä. Aiemmassa poliisityössäni olen tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

hän törmännyt valitettavasti jo muutamia vuosia takaperin, elikkä vuosien 18 ja 19 puolella tätä alkoi esiintyä esimerkiksi Tampereella Koskikeskuksen käytävätiloissa ynnä muissa. Siellä oli nöyryytetty jotakin poikaa taikka tyttöä tällä tavalla ja kuvattu näitä, mutta niitähän ei lähdettykään levittämään. Tässä täytyisi ehkä tällä kohtaa miettiä myöskin se, että näillä kuvauksilla voidaan myöskin nuorta tyttöä tai poikaa kiristää muihin tekoihin. Esimerkiksi tyttöjä hyväksikäytettiin sillä, että me ei julkaista tätä kuvaa, jos suostut siihen ja tähän, ja sitten muutamia nuoria poikia kiristettiin sillä, että jos käyt sitä ja tätä varastamassa tuolta radioliikkeestä, niin me ei julkaista tätä kuvaa. Eli toivottavasti tässä huomioidaan tämäkin puoli. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Vielä jäi hetki aikaa. — Edustaja Hoskonen.

17.30 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Purra on tehnyt aivan loistavan lakialoitteen. Tämä väkivallan raaistuminen ja sitten nämä nykyaikaiset viestintävälineet yhdistettynä teoksi, joka on todella pöyristyttävä: näitä olemme nähneet ja kuulleet eri yhteyksissä tuolla tiedotusvälineissä. Valitettavasti tästä on aika pitkälti tullut, en sano maan tapa mutta kovin yleinen, valitettavan yleinen tapa. Mielestäni tämä nykyinen internetmaailma suosii tällaista. Kun lapsesta asti katsotaan näitä väkivaltaisista pätkistä netistä tai televisiosta, niin se raaistaa ihmisen ihan pienestä asti. Kotona näihin pitäisi puuttua. Siellä on se varhaisen puuttumisen taso, eli isän ja äidin pitää huolehtia siitä, että tällaisia ei katsella.

Ja toinen asia on sitten se, että kun ollaan muiden ihmisten kanssa tekemisissä julkisilla paikoilla, niin siellä pitää poliisilla olla... Totta kai tämän jälkeen kuullaan puheenvuoro, että poliiseja pitää saada lisää, mutta tärkeää on varhainen puuttuminen, se, että väkivaltaa ei kerta kaikkiaan sallita. Me tiedetään, että suurissa kaupungeissa jossakin Yhdysvalloissa — vaikka kun käypi Washingtonissa — varmasti, jos siellä jotakin yrittää kadulla tehdä, vähänkin, vaikka roskaa, sieltä tulee välittömästi poliisi ja sieltä saa armottoman kovat sakot, hyvinkin vähäisestä teosta. Pelkästä roskan heittämisestä maahan voidaan antaa 500 dollarin sakot, jos oikein huono tuuri sattuu ja jää kiinni siitä. Siellä on poliiseja paljon. Elikkä tämä on se varhainen puuttuminen.

Sitten vielä, arvoisa puhemies, lopuksi se, että pakkohan meidän on tähän asiaan eduskunnassa jotenkin reagoida. Väkivalta raaistuu, ja kun se kohdistuu näihin heikompiin ihmisiin, jotka ovat puolustuskyvyttömiä, niin mielestäni se teko siinä tilanteessa on aina törkeä, täyttää sen törkeän tunnusmerkistön. Jos niihin ei puututa, niin tilannehan vain pahenee.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Niikko.

17.32 Mika Niikko ps: Kiitos, arvostettu puhemies! Suomalainen sananlasku, joka kuvaa hyvin tätä tilannetta, menee jotenkin niin, että ”joka kuritta kasvaa, se kunniatta kuolee”. Samoin myös löytyy semmoinen sananlasku Raamatusta, jossa sanotaan, että ”joka vitsaa säästää, se vihaa lastaan; mutta joka häntä rakastaa, se häntä ajoissa kurittaa”. Monesti me käsitetään kuri vain kielteisenä merkitykseltään, esimerkiksi väkivaltana tai jollakin tavalla pahoinpitelynä, mutta onhan meillä kuri kaikessa toiminnassa: meillä on sotilaskuri, meillä on puoluekuri, meillä on koulussa kuria — me eri tavoilla tuodaan esille se kuritus. Nyt tällainen nuori ja lapsi, joka eksyy väärille teille ja ihannoi elokuvista tai jostain

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

muista tällaista videon kautta levitettävää väkivaltaa, tavallaan tarvitsee kuria. On tällaisia projekteja ollut aikoinaan kuin Koko kylä kasvattaa ja erilaisia toimenpiteitä, joissa vanhemmat puuttuvat nuorten häiriökäyttäytymiseen ja jatkuvaan häiriönpitoon.

Nyt täytyy nostaa esille myös se näkökulma, että monesti, ikävä kyllä, maahanmuuttajajengit tekevät hyvin paljon tällaisia gangstatyyppisiä asioita, joissa he haluavat näillä asioilla kehuskella. Heidän kohdallaan sitä kuria voisi parhaiten ehkä tuoda se paikallinen imaami, joka hallitsee esimerkiksi jotain muslimiyhteisöä, ja sitä kautta voisi tuoda kurtusta sinne perheisiin asti sanallisessa muodossa ja vaatia sitä muutosta.

Eli tavallaan tässä pitää aikuisten ruveta ottamaan vastuuta ja saada tällainen kehitys loppumaan. Oikealla tavalla käsitettynä kuri on erittäin hyvä toimenpide, millä saadaan nuorten väärään johtanut polku oikealle tielle.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.